

Krisen har også ramt de studerende

Dette faktaark handler om krisens betydning for de studerendes forhold – både i forhold til hvor mange, der har erhvervsarbejde, hvor mange timer de arbejder, hvor meget de tjener på det, samt hvor meget af den udbetalte SU, de selv finansierer gennem betaling af skat på SU og erhvervsindtægt.

De væsentligste resultater er:

- De studerende har fra 2008-11 oplevet et stort tab erhvervsindkomst på samlet 16-24 procent. Det skyldes tre forhold:
- Færre har et job: Der har været et fald i beskæftigelsesfrekvensen for alle studerende i perioden 2008 til 2011. I 2008 havde godt 60 procent af de studerende på videregående uddannelser erhvervsarbejde ved siden af studierne, og i 2011 var beskæftigelsesfrekvensen faldet til 56-57 procent.
- Færre timer: Det ugentlige timeantal er faldet i perioden 2008 til 2011, dog med den undtagelse, at studerende på erhvervsfagligt grundforløb stiger fra 2010 til 2011.
- Lavere timeløn: Timelønnen – i faste priser, reguleret i forhold til forbrugerprisindekset, så det bliver et mål for købekraft – er steget for alle grupper fra 2008 til 2009, men den er derefter faldet, særligt fra 2010 til 2011.
- Samlet set har de studerende oplevet et fald i erhvervsindkomsten, der er ca. fire gange større end befolkningen (målt gennem lønudviklingen i den private sektor).

Resultaterne stammer fra to undersøgelser, som DeFacto har gennemført i samarbejde med henholdsvis Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Epinion:

- AE-rådet har leveret analysen ”Registerbaseret karakteristik af studerende”. Analysen belyser boligforhold, familiesituation, beskæftigelsesomfang, indkomstforhold mv. for de 294.000 unge, som er i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- Epinion har på baggrund af en spørgeramme udarbejdet af redaktionen bag DeFacto indsamlet svar blandt 1.005 studerende i alderen 16-34 år. Svarene er repræsentative for den samme gruppe unge, der er belyst i registeranalysen.

Spørgsmål vedrørende indhold kan rettes til:

Forsknings- og uddannelsespolitisk chef i Djøf Wenche Marit Quist
[wmq@djoef.dk/33959826](mailto:wmq@djoef.dk).

Spørgsmål vedrørende metode kan rettes til:

Chefkonsulent i Djøf Kirstine Nærvig Petersen på [knp@djoef.dk/33 95 01 94](mailto:knp@djoef.dk)

Analysekonsulent i Djøf Kathrine Marie Skou Brandt på [kab@djoef.dk/ 33 95 98 66](mailto:kab@djoef.dk).

Undersøgelserne har en række hovedtemaer, som er afrapporteret i seks faktaark. Hovedtemaerne er:

- Karakteristik af unge under uddannelse
- Udgifterne til bolig sluger SU'en
- Budgettet balancerer – men tandlægen må vente
- De studerende må låne til de faste udgifter
- Krisen har også ramt de studerende
- De studerendes sociale baggrund, uddannelsesvalg og erhvervsarbejde

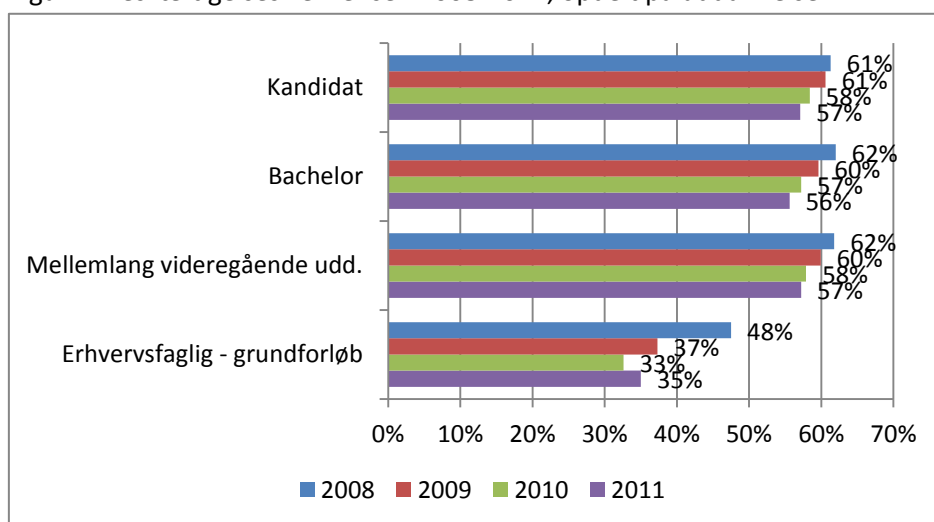
Indhold

Beskæftigelsesfrekvens og timetal.....	2
Timeløn.....	4
Bidrag til offentlige finanser.....	10
Bilag 1. Krisen og erhvervsarbejde – uddannelsesunge og befolkningen.....	11

I dette tema behandles krisens betydning for de studerendes forhold – både i forhold til hvor mange, der har erhvervsarbejde, hvor meget de tjener på det, samt hvor meget af den udbetalte SU, de selv finansierer gennem betaling af skat på SU og erhvervsindtægt.

Beskæftigelsesfrekvens og timetal

Figur 1. Beskæftigelsesfrekvensen 2008-2011, opdelt på uddannelse.

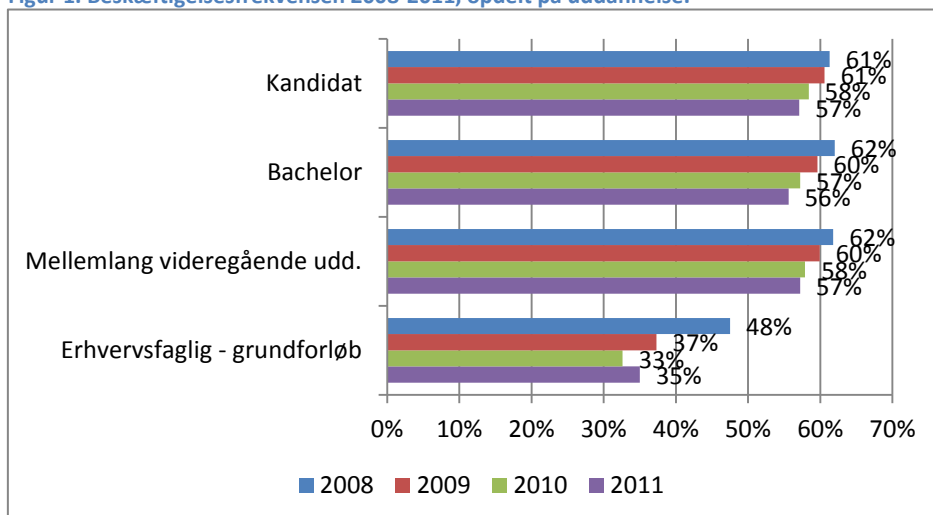

viser udviklingen i beskæftigelsesfrekvensen fra 2008 til 2011. Figuren viser, at der har været et fald i beskæftigelsesfrekvensen for alle studerende i perioden 2008 til 2011. I 2008 havde godt 60 procent af de studerende på videregående uddannelser erhvervsarbejde ved siden af studierne, og i 2011 var beskæftigelsesfrekvensen faldet til 56-57 procent.

Mønsteret er lidt anderledes for studerende på det erhvervsfaglige grundforløb, idet næsten halvdelen (48 pct.) havde erhvervsarbejde i 2008, hvilket faldt til 33 procent i 2010 og steg lidt igen i 2011 til 35 procent.

De korte videregående uddannelser samt erhvervsfagligt hovedforløb er ikke medtaget, da en del af uddannelsen foregår som lærling eller i praktik med løn, hvilket ikke er muligt at udskille i registrene fra erhvervsarbejde, der ligger ud over uddannelsen.

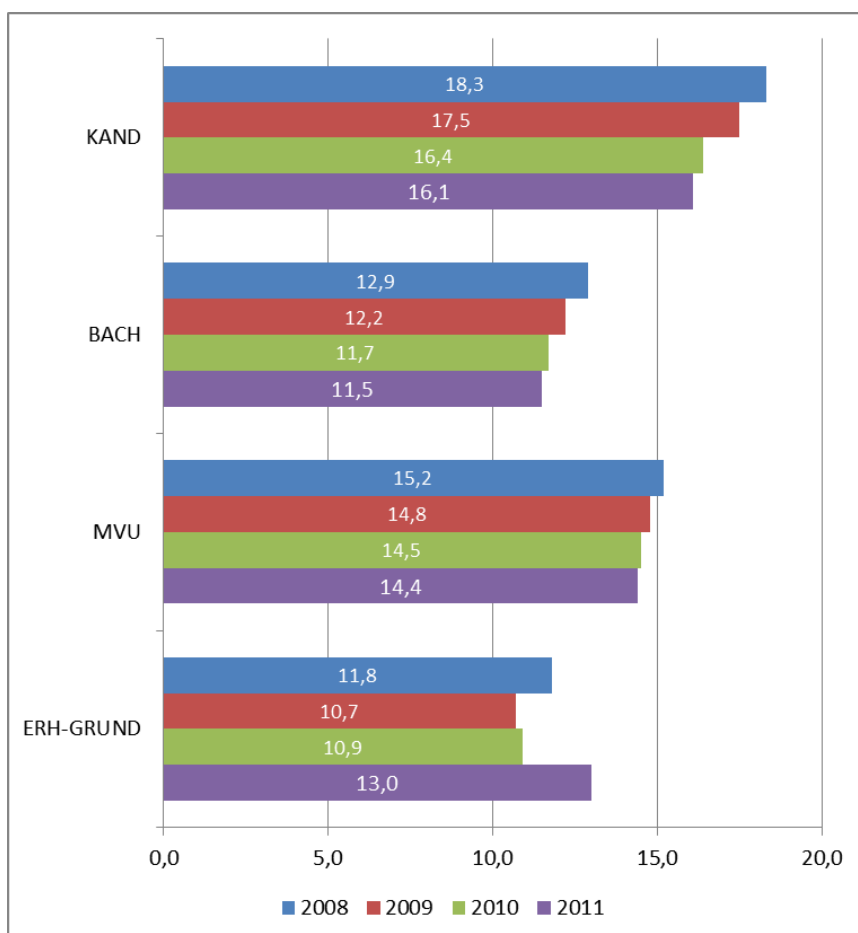
Figur 1. Beskæftigelsesfrekvensen 2008-2011, opdelt på uddannelse.

Note: Opgjort på baggrund af elndkomregistreret, perioden januar til september. Studerende er defineret som studerende den 1. i måneden.

Hvis man undersøger hvor meget dem, der har erhvervsarbejde ved siden af studierne, arbejder om ugen, viser nedenstående figur (Figur 2), at også det ugentlige timeantal er faldet i perioden 2008 til 2011 – igen med den undtagelse, at studerende på erhvervsfagligt grundforløb stiger fra 2010 til 2011.

Figur 2. Udviklingen 2008 til 2011 i ugentligt timetal blandt beskæftigede studerende.

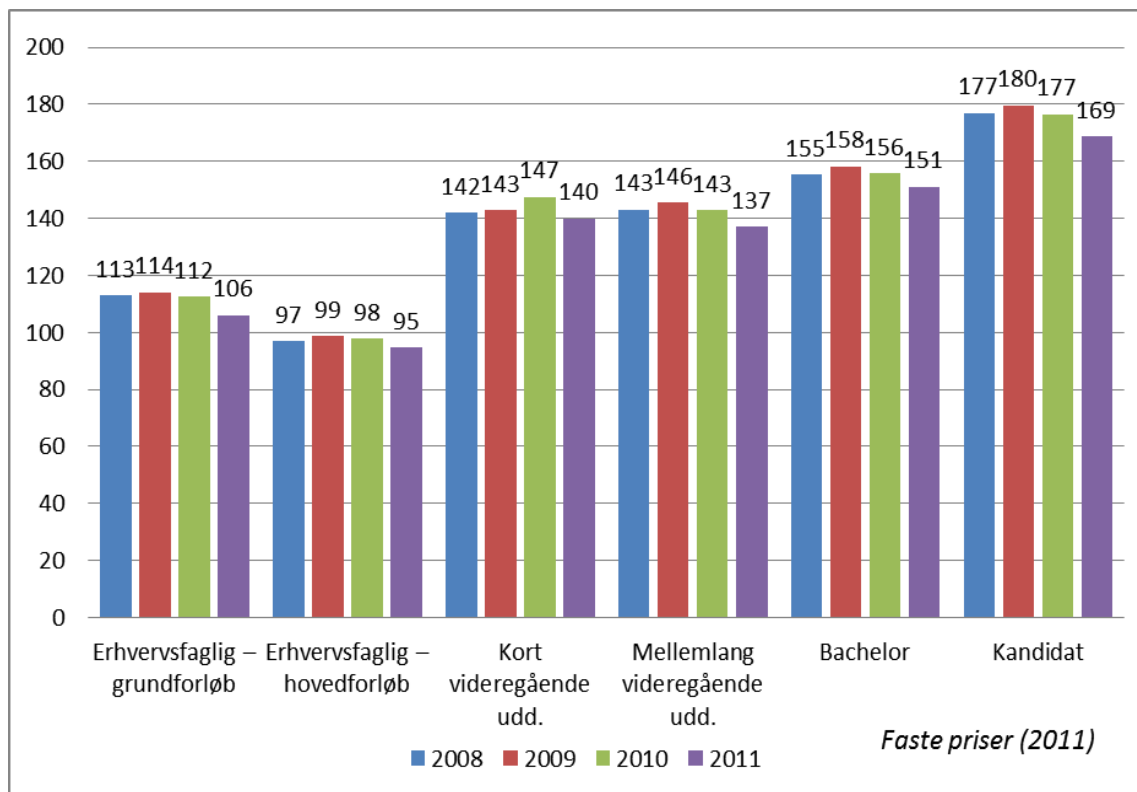

Note: Opgjort på baggrund af elndkomregistreret, perioden januar til september. Studerende er defineret som studerende den 1. i måneden.

Timeløn

Hvis man ser på timelønnen – i faste priser, reguleret i forhold til forbrugerprisindekset, så det bliver et mål for købekraft – er denne steget for alle grupper fra 2008 til 2009, men den er derefter faldet, særligt fra 2010 til 2011.

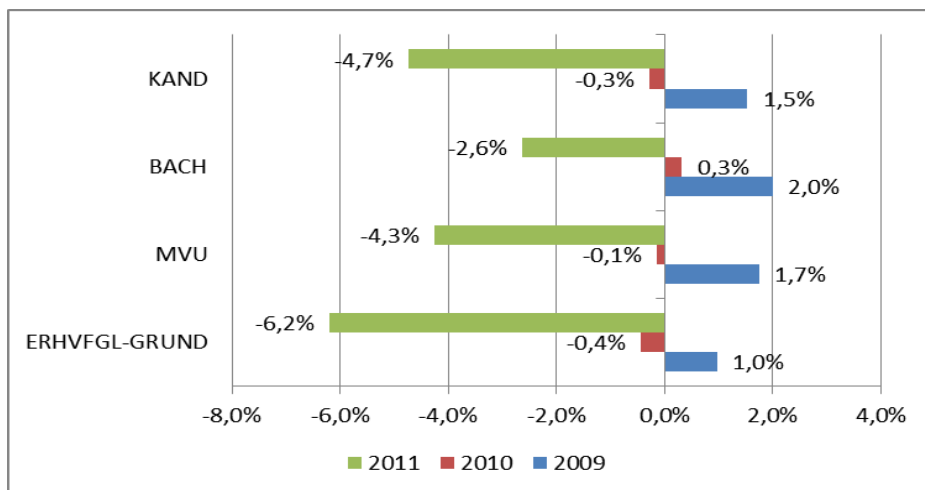
Figur 3. Udvikling i timeløn 2008-2011, faste priser (2011 niveau)

Note: Opgjort på baggrund af elndkomstregistreret, perioden januar til september. Studerende er defineret som studerende den 1. i måneden.

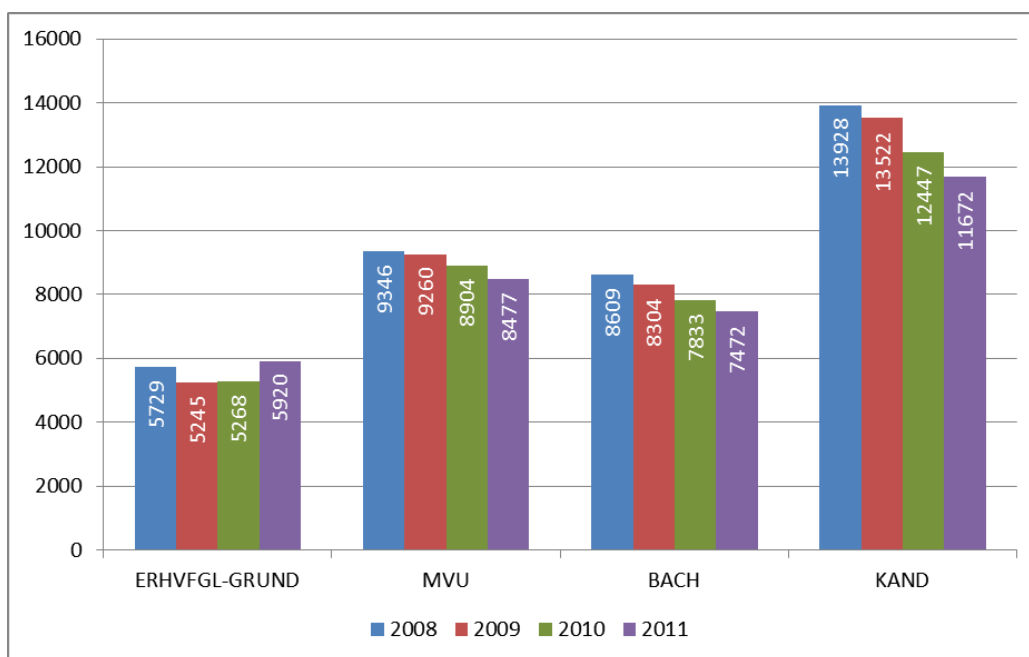
Figur 4 viser ændringen procentvist i forhold til 2008 – de studerende på erhvervsfaglige uddannelser har haft det største procentvise tab på timelønnen fra 2008 til 2011 med 6,2 procent (opgjort i faste priser), efterfulgt af studerende på kandidatdelen, der er faldet 4,8 procent. Bachelorerne er den gruppe, der har oplevet det laveste fald i realtimelønnen med 2,6 procent.

Figur 4. Procentvis udvikling i timeløn 2008-2011, faste priser (2011 niveau)

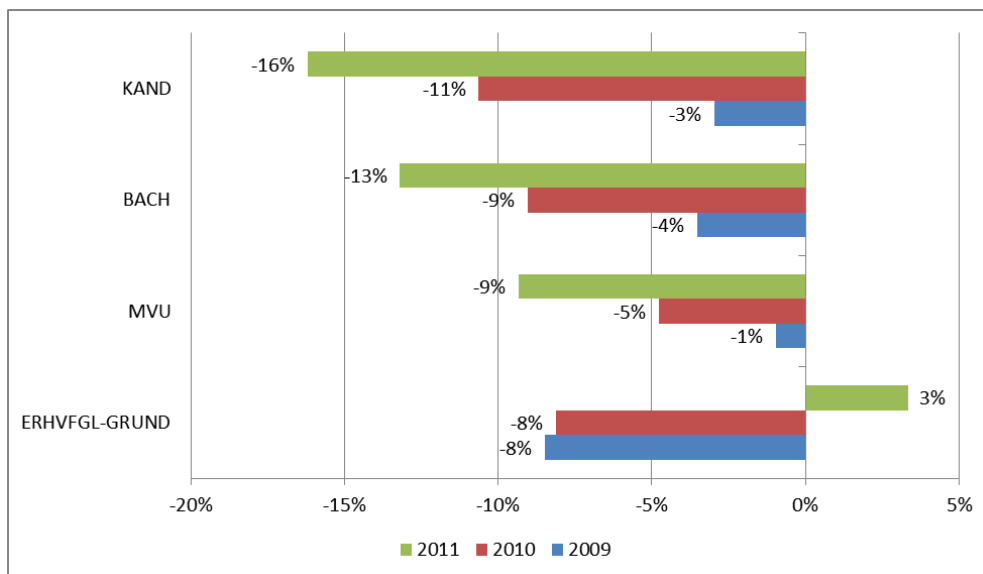
En kombination af faldet i timelønnen med faldet i timeantallet viser den samlede effekt for gruppen af studerende med erhvervsarbejde. Her er opregnet til erhvervsindkomst pr. måned.

Figur 5. Ændring 2008-2012 i månedlig indkomst fra erhvervsarbejde blandt beskæftigede. Faste priser (2011-niveau)

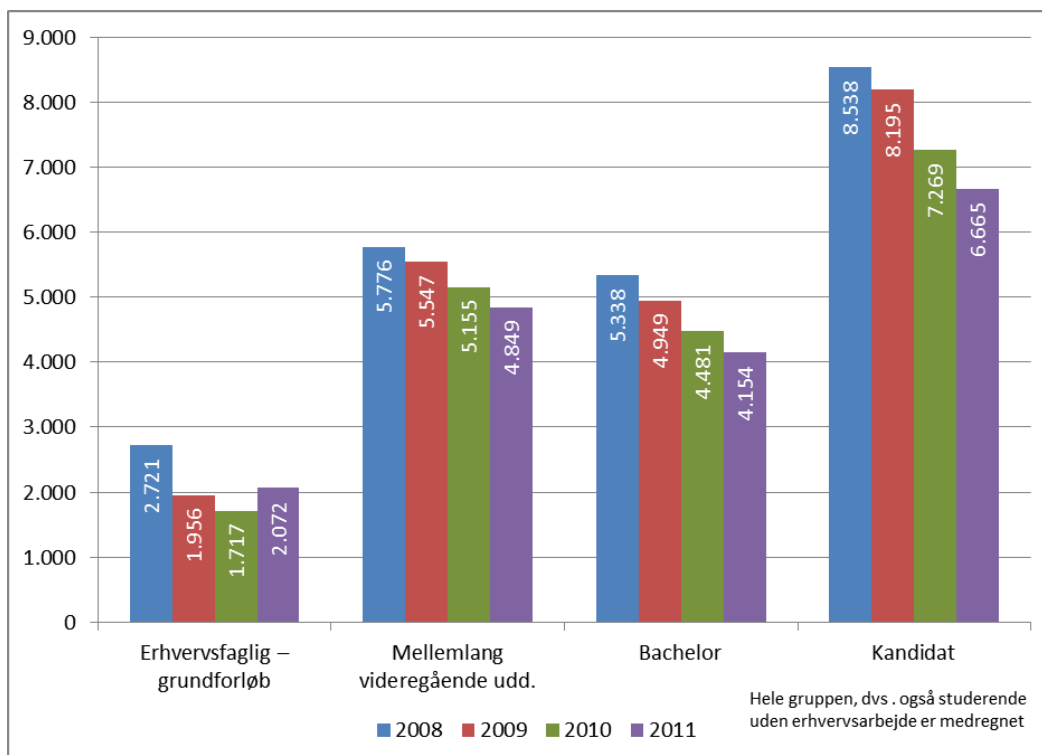
Hvis dette omregnes til procentvis ændring fra 2008 og frem, ses et temmelig stort fald, særligt for studerende på kandidatdelen. Figur 6 viser, at erhvervsindkomsten (i købekraft) er faldet med 16 procent fra 2008 til 2011 blandt de kandidatstuderende og 13 procent blandt de bachelorstuderende. De studerende på den erhvervsfaglige grunduddannelse har oplevet fald fra 2008 til 2010, men en mindre fremgang – tre procent – over hele perioden.

Figur 6. Procentvis ændring i indkomst fra erhvervsarbejde blandt beskæftigede.

Omregnes dette til indkomsten for hele gruppen – dvs. at man medregner, at der har været ændringer i andelen med erhvervsarbejde – bliver billedet lidt anderledes. Det store fald skyldes et fald på tre dimensioner: Et fald i andelen, der er beskæftiget, et fald i det ugentlige antal timer, de beskæftigede arbejder samt et fald i (real)timelønnen. Her er der regnet på erhvervsindkomst pr. måned¹.

Figur 7. Ændring i indkomst fra erhvervsarbejde 2008-2011 (faste priser, 2011 niveau). Hele gruppen.

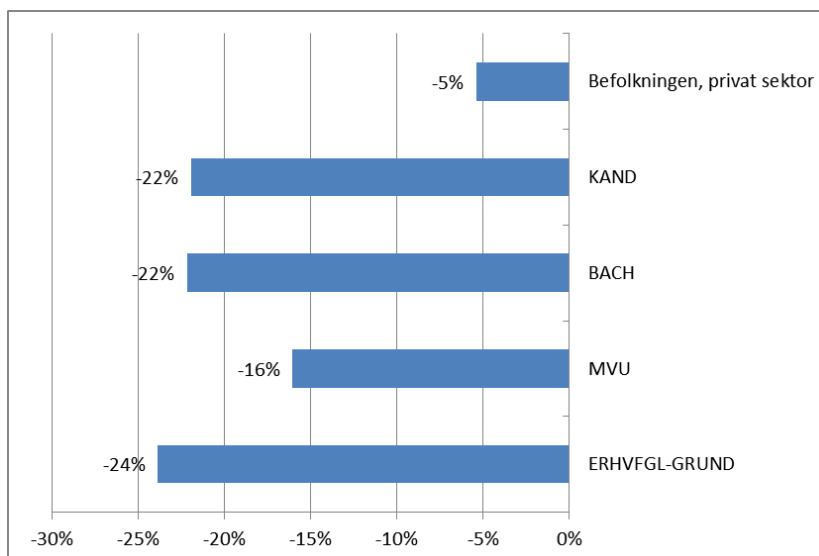

¹ NB: Vi får lidt andre tal end andetsteds i rapporten, hvor der trækkes på indkomstregisteret i stedet for indkomstregisteret – og der er kun regnet fra 2008 til 2010. Det skyldes forskelle i populationen – her er der kigget på dem, der har været studerende ved starten af måneden, andetsteds er der kigget alene på studerende i hele perioden, dvs. januar til december. Idet tallene er trukket fra forskellige registre – her fra indkomstregisteret, andetsteds på indkomstregisteret, opstår der naturligvis mindre afvigelser.

Det kraftige fald på alle tre dimensioner bliver til et stort procentvist fald i den månedlige indkomst fra 2008 til 2010. Figur 8 viser det procentvise fald fra 2008 til 2011. Til sammenligning er indsat det gennemsnitlige reallønstab for privatansatte. Dette er udregnet som produktet mellem beskæftigelsesfrekvensen i den private sektor (der er gået fra 78,7 procent fuldtidsansatte i 2008 til 73,5 procent fuldtidsansatte i 2011) og timelønnen i den private sektor (der er gået fra 119,8 kr/timen i 2008 til 121,4 kr/timen i 2011).

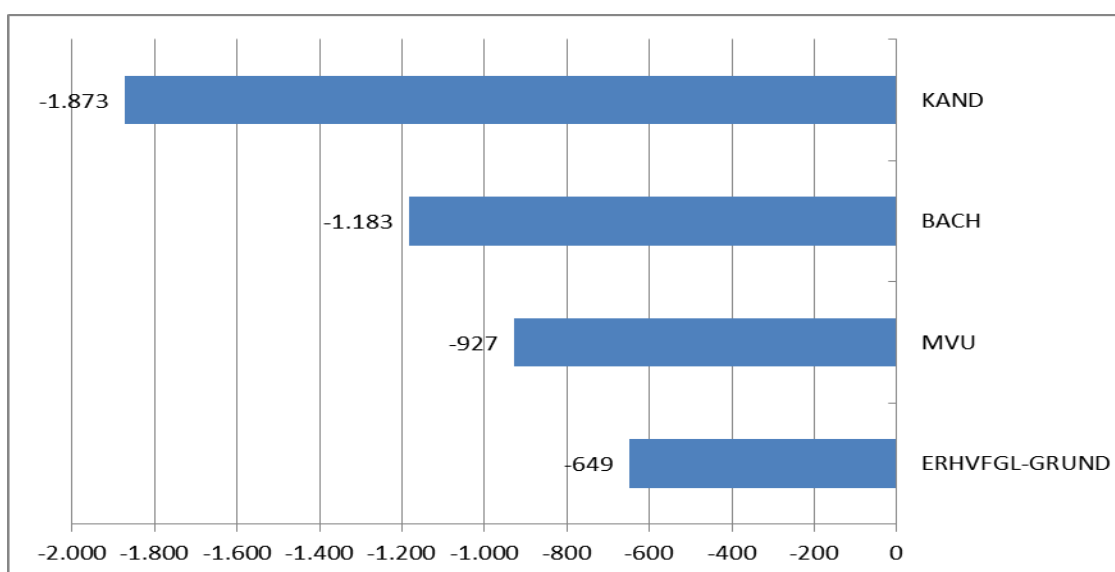
Figuren viser, at de studerende har oplevet et fald i erhvervsindkomsten, der er ca. fire gange større end den privatansatte del af befolkningen.

Figur 8. Procentvist fald i indkomst fra erhvervsarbejde, 2008 til 2010. Både beskæftigede og ikke-beskæftigede

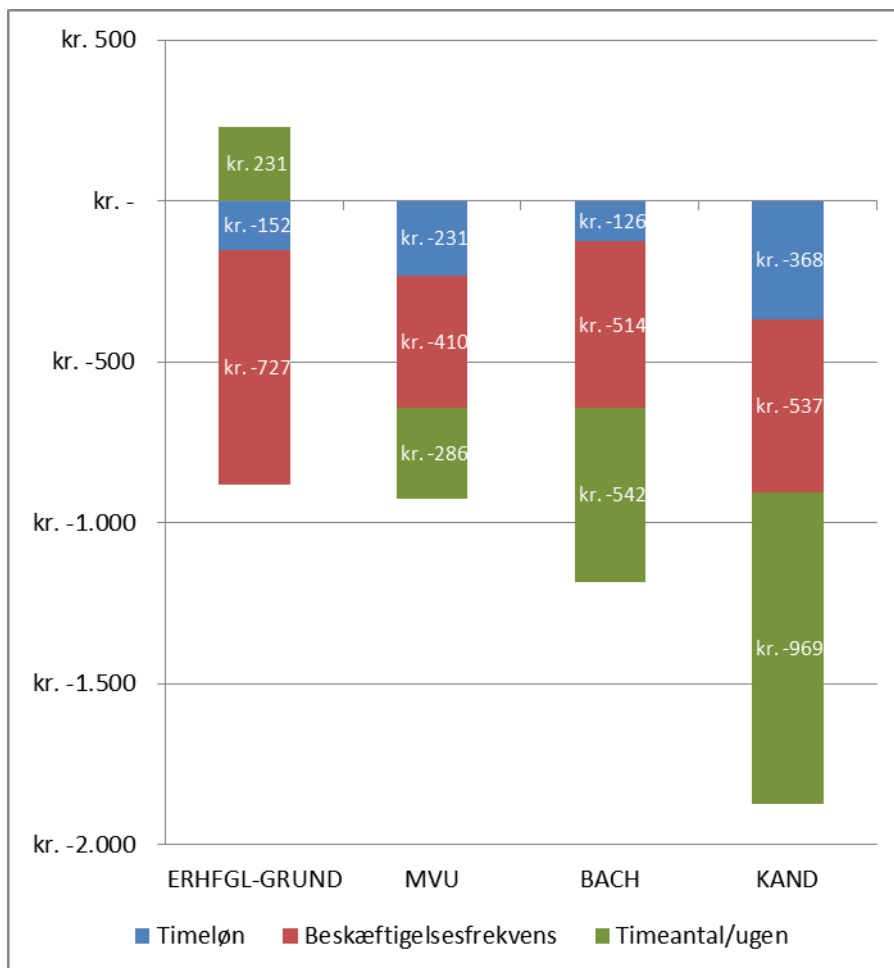
Laver man samme opgørelse, men opgjort på antal kroner hver måned, viser det sig, at det er de kandidatstuderende, der oplever det største månedlige tab i kroner i perioden – fra 2008 til 2011 har de tabt knap 1900 kr. om måneden i erhvervsindkomst.

Figur 9. Fald i indkomst fra erhvervsarbejde, 2008 til 2011

Bidraget fra de tre forskellige komponenter² viser en enkelt stigning, men helt generelt fald på alle tre dimensioner. Som det fremgår af Figur 10 er de studerende på det erhvervsfaglige grundforløb gået op i timeantal, men er til gengæld også gået meget ned i beskæftigelsesfrekvens. Kandidatstuderende er gået ned på alle tre dimensioner, men særligt antal arbejdstimer er gået ned. Figur 10 nedenfor viser bidraget fra de enkelte dimensioner.

Figur 10. Samlet fald opdelt på tre dimensioner

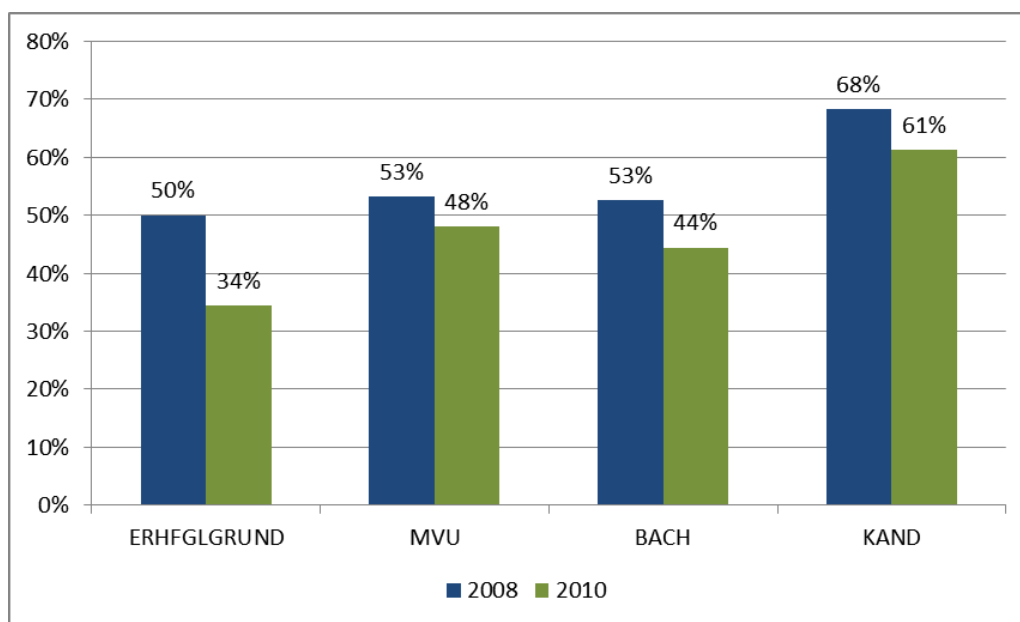

² Udregnet som logaritmen til faldet i procent (for at få en additiv effekt), derefter skaleret ift. det samlede fald og opregnet til kr. Tallene er dog noget misvisende for det erhvervsfaglige grundforløb, idet stigningen i timeantallet ikke er fraregnet i faldet.

Ser man på, hvor stor en andel af den samlede indkomst, erhvervsindkomsten udgør, er der et klart fald i perioden fra 2008 til 2010, for alle grupper. Blandt studerende på erhvervsfaglig grunduddannelse er erhvervsindkomstens andel faldet fra at udgøre halvdelen af indkomsten til at udgøre ca. en tredjedel af indkomsten. Faldet er mindre dramatisk i de andre grupper, for studerende på mellemlange videregående uddannelser er andelen faldet fra 53 til 48 procent, på bachelordelen er andelen faldet fra 53 til 44 procent og på kandidatdelen er andelen faldet fra 68 til 61 procent.

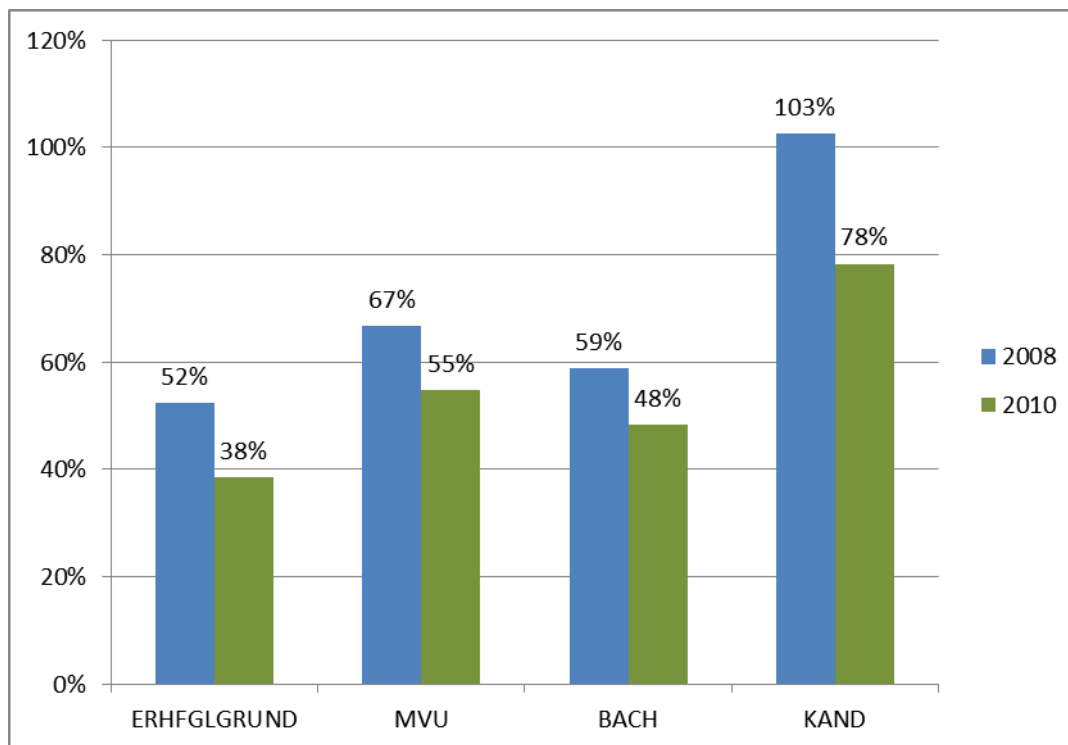
Figur 11. Erhvervsindkomstens andel af den samlede indkomst

Bidrag til offentlige finanser

Figur 12 viser hvor stor en andel, der finansierer deres egen SU – udvikling 2008-2010. Det fremgår, at i gode tider betaler kandidaterne for mere end sig selv – og de andre grupper har også en (langt) højere selvfinansieringsgrad af SUn.

Figur 12. Andelen, der finansierer deres egen SU 2008 og 2010 opdelt på uddannelse (2010-priser).

Bilag 1. Krisen og erhvervsarbejde – uddannelsesunge og befolkningen

Vi belyser udviklingen fra 2008 til 2011 – tre års udvikling, der er præget af krise.

Der ses på tre faktorer, der tilsammen udgør grundvilkårene på arbejdsmarkedet:

- Udviklingen i beskæftigelsesfrekvens – hvor mange har (mulighed for at) arbejde
- Udviklingen i det ugentlige timetal
- Udviklingen i timeløn i faste priser

For de uddannelsesunge (elever på det faglige grundforløb, professionsstuderende og universitetsstuderende) er oplysningerne tilvejebragt fra anvendelse af det nye e-indkomstregister.

Der sammenlignes med befolkningen generelt, hvor der ses på udviklingen i beskæftigelsesfrekvens for 15-64-årige, det ugentlige normaltimal (37) og lønindekset for privat sektor korrigeret efter forbrugerprisindekset (HICP, 2005=100).

Samlet krisepåvirkning:

<i>Samlet tab</i>	2008-2011
Lærlinge, grundforløb	24 %
Professionsstuderende (MVU)	16 %
Bachelorstuderende	22 %
Kandidatstuderende	22 %
Befolkningen/privat sektor	5,4 %

Enkeltfaktorer er oplistet på næste side.

Talbaggrund

	2008	2011
Lærlinge, grundforløb		
- beskæftigelsesfrekvens	48	35
- timetal pr. uge	11,8	13,0
- timeløn	113	106
- Indkomst/uge	640	482
- Ændring 2008-2011	-24,6 %	
Professionsstuderende (MVU)		
- beskæftigelsesfrekvens	62	57
- timetal pr. uge	15,2	14,4
- timeløn	143	137
- Indkomst/uge	1.347,63	1.124,50
- Ændring 2008-2011	-16,6 %	
Bachelorstuderende		
- beskæftigelsesfrekvens	62	56
- timetal pr. uge	12,9	11,5
- timeløn	155	151
- Indkomst/uge	1.239,69	972,44
- Ændring 2008-2011	-21,6 %	
Kandidatstuderende		
- beskæftigelsesfrekvens	61	57
- timetal pr. uge	18,3	16,1
- timeløn	177	169
- Indkomst/uge	1.975,85	1.550,91
- Ændring 2008-2011	-21,5 %	
Befolkningen/privat sektor		
- beskæftigelsesfrekvens	78,7	73,5
- timetal pr. uge	37	37
- timeløn	119,8	121,4
- Indkomst/uge	3.448,46	3.301,47
- Ændring 2008-2011	-5,4 %	